

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze projednal ve veřejném zasedání konaném dne 24. března 2021 v senátu složeném z předsedy JUDr. Jiřího Lněničky a soudců JUDr. Petra Smrže a Mgr. Petra Hovorky odvolání obžalované [jméno] [příjmení], narozené dne [datum] proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 6. ledna 2021, č. j. 4 T 9/2020-556 a rozhodl,

takto:

Podle § 258 odst. 1 písm. f), odst. 2 trestního řádu se napadený rozsudek z podnětu odvolání obžalované [jméno] [příjmení] částečně zrušuje, a to ve výroku o povinnosti nahradit nemajetkovou újmu poškozenému [jméno] [příjmení].

Podle § 259 odst. 3 trestního řádu se znovu rozhoduje tak, že poškozený [jméno] [příjmení] se podle § 229 odst. 1 trestního řádu odkazu je se svým nárokem na náhradu nemajetkové újmy na řízení ve věcech občanskoprávních.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 6. ledna 2021, č. j. 4 T 9/2020-556 byla obžalovaná [jméno] [příjmení] uznána vinou jednáním spočívajícím v tom, že: nejméně v časovém období od ranních hodin dne [datum] do dopoledních hodin dne [datum] v pronajatém bytě o velikosti 1+ KK, ve druhém patře domu číslo popisné 773 ulice [ulice], [obec], Královéhradecký kraj v nepřímém úmyslu usmrtit napadla opakovaně svého nezletilého syna poškozeného [jméno] [příjmení], narozeného [datum], a to:

- v přesně nezjištěné době ranních či dopoledních hodin dne [datum] nebo [datum] opakovaně nejprve vsedě na posteli, ve chvíli, kdy poškozený ležel na téže posteli, s ním vleže trásla a to bez jistění či podpěry jeho hlavičky, následně jej uchopila v oblasti podpaží, sama se postavila a nejméně několik minut s poškozeným nezletilým trásla, bez jistění jeho hlavičky a následně jej prudce položila na postel, když mu poté blasitě nadávala vulgárními výrazy a kousla jej do oblasti pravé tváře, když důvodem jejího jednání bylo to, že poškozený nezletilý plakal a ona jej nebyla schopna utiřit,

- v přesně nezjištěné době den, po shora uvedeném jednání opakovaně minimálně ve dvou až třech případech vestoje trásla s poškozeným nezletilým, kterého držela v oblasti jeho podpaží bez jištění jeho hlavičky, kdy celková doba třesení mohla přesáhnout dobu 10 – 15 minut, následně jej odnesla do koupelny bytu, kde jej zprudka položila na podlahu koupelny sestávající z dlažby, krytou v tu dobu podložkou, když se poškozený nezletilý zadní stranou hlavy nezjištěnou intenzitou udeřil o zem, přičemž jej zde nechala po dobu 15 minut ležet,

- v přesně nezjištěné době mezi 12.00 hodinou až 15.00 hodinou dne [datum], opakovaně minimálně v 6 případech ve stoje trásla s poškozeným nezletilým, kterého držela v oblasti jeho podpaží bez jištění jeho hlavičky, kdy celková doba třesení mohla přesáhnout i několik desítek minut, následně jej odnesla do koupelny bytu, kde jej zprudka položila na podlahu koupelny sestávající z dlažby krytou tou dobou podložkou, přičemž se poškozený nezletilý zadní stranou hlavy nezjištěnou intenzitou udeřil o zem, poté jej zvedla a následně jej položeného na posteli silně tiskla svojí pravou rukou do jeho obličeje v oblasti tváří, když nezletilému poškozenému vulgárně nadávala,

- v přesně nezjištěné době ranních hodin dne [datum] ve chvíli, kdy nezletilý poškozený ležel na její posteli, tak mu oběma svými rukama tlačila na horní část obličejové části hlavy (tváře, očníce, čelo) a takto mu tlačila hlavu její zadní částí proti povrchu postele a dále mu opět silně tiskla prsty pravé ruky na tváře obličeje, toto činila z důvodu, že poškozený plakal a ona jej nebyla schopna utišit, když následně dne [datum] po apelu ze strany dětské lékařky poškozeného nezletilého se dostavila na dětskou kliniku Fakultní nemocnice v [obec], kde byly při vyšetření nezletilého poškozeného zjištěny [anonymizováno 73 slov] [role v řízení] [anonymizováno 6 slov]), [anonymizováno 33 slov], kdy k tomuto zranění došlo nepřímým působením tupého násilí střední až velké intenzity, což si vyžádalo nutnost okamžitého operačního řešení těchto poranění a následnou hospitalizaci ve Fakultní nemocnici v [obec], díky čemuž nedošlo ke smrti nezletilého poškozeného [jméno] [příjmení]“

2. Toto jednání obžalované [jméno] [příjmení] bylo právně posouzeno jako zločin vraždy podle § 140 odst. 1, 3 písm. c) trestního zákoníku ukončený ve stádiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku.

3. Obžalované byl, podle § 140 odst. 3 trestního zákoníku, uložen trest odnětí svobody v trvání 16 roků. Podle § 56 odst. 3 trestního zákoníku byla obžalovaná pro výkon uloženého trestu odnětí svobody zařazena do věznice s ostrahou.

4. Podle § 228 odst. 1 trestního řádu byla obžalovaná zavázána povinností zaplatit poškozené [příjmení] průmyslové zdravotní pojišťovně se sídlem [adresa], [IČO], částku 345 712 Kč jako náhradu škody.

5. Podle § 228 odst. 1 trestního řádu byla obžalovaná zavázána povinností zaplatit poškozenému [jméno] [příjmení], narozenému dne [datum], [rodné číslo], zastoupenému opatrovníkem [příjmení] [jméno] [příjmení], advokátem se sídlem [adresa].

6. Proti tomuto rozsudku podala obžalovaná řádně a včas odvolání do všech výroků napadeného rozsudku, tedy jak do výroku o vině, tak následném výroku o trestu, náhradě škody a náhradě nemajetkové újmy.

8. Odvolání obžalované odůvodnil obhájce Mgr. [jméno] [příjmení], advokát se sídlem [adresa] 502. Obhájce zdůraznil, že obžalovaná zcela nesouhlasí s právní kvalifikací skutku, že se měla dopustit spáchání trestného činu vraždy ve stádiu pokusu, a to na svém čerstvě narozeném synovi [jméno]. Poukazuje na to, že aby bylo možné pachatele uznat vinným trestným činem vraždy, musí být bezpečně prokázán jeho úmysl. Je důležité, aby pachatel věděl, že jeho jednání může mít za možný následek smrt a pachatel si musí být vědom souvislosti mezi svým jednáním a tímto následkem. Obžalovaná se domnívá, že v daném případě toto není dáno, přinejmenším se toto nepodařilo v provedeném dokazování s dostatečnou určitostí prokázat. Z hlediska uloženého trestu nalézací soud nevzal v úvahu všechny okolnosti případu a trest uložený obžalované je nepřiměřený povaze a závažnosti spáchaného jednání. Soud také nesprávně dvakrát přičetl obžalované skutečnost, že čin byl spáchán na nezletilém dítěti, neboť to je obsaženo již v právní kvalifikaci skutku. Soud první instance nezohlednil skutečnost, že obžalovaná byla fyzicky

vyčerpaná dlouhou spánkovou deprivací a dále psychicky stresována a dost možná i psychicky týrána ze strany svého přítele, zcela jím odtržená od osob blízkých pod neustálým strachem z jeho osoby. Nálezací soud dále pochybil, když uložil obžalované povinnost k náhradě škody ve výši, která je pro ni reálně nesplnitelná po dobu jejího života. Dle obžalované v současné době stále není známo zda, či v jakém rozsahu, bude mít poškozený trvalé následky. Z tohoto hlediska má obžalovaná uloženou povinnost za předčasnou. Samotná výše škody je zcela nepřiměřená výdělkovým možnostem obžalované.

9. Závěrem obhájce obžalované [jméno] [příjmení] navrhl, aby Vrchní soud v Praze napadený rozsudek zrušil ve všech výrocích a ve věci rozhodl.

10. Vrchní soud v Praze jako soud odvolací z podnětu podaného odvolání přezkoumal podle § 254 odst. 1 trestního řádu zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku, proti nimž bylo odvolání podáno, jakož i zákonnost postupu řízení, jež jim předcházelo, a to z hlediska vytýkaných vad. Zabýval se i tím, zda napadený rozsudek a jemu předcházející řízení nevykazují vady, jež odvoláním vytýkány nejsou, avšak mohly by mít vliv na správnost výroků, proti nimž bylo odvolání podáno, a dospěl k závěru, že odvolání obžalované je částečně důvodné.

11. Jak odvolací soud zjistil, přípravné řízení i řízení před soudem prvního stupně proběhlo v plném souladu s odpovídajícími ustanoveními trestního řádu, přičemž všechna procesní práva obžalované, zejména její právo na obhajobu, byla dodržena. Ve skutkových zjištěních nálezacího soudu neshledal Vrchní soud v Praze žádné pochybení. Pro objasnění skutkového stavu měl nálezací soud k dispozici dostatečné důkazní podklady pro zákonné meritorní rozhodnutí, jednotlivé důkazy zákonným způsobem provedl v hlavním líčení, a poté provedené důkazy, podle zjištění odvolacího soudu, náležitě hodnotil na základě své volné úvahy jednotlivě, v jejich souhrnu i ve všech vzájemných souvislostech tak, jak mu ukládá ustanovení § 2 odst. 6 trestního řádu.

12. Předně je nutno uvést, že k jednání, které je popsáno ve výroku o vině rozsudku, spočívající v opakovaných útocích vůči poškozenému nezletilému se obžalovaná prakticky dozнала a dále je usvědčována závěry znaleckého posudku z oboru zdravotnictví odvětví soudní lékařství, výpovědí svědka [příjmení] a množstvím důkazů listinné povahy uvedených na č.l. 15 – 16 odůvodnění napadeného rozsudku. Argumentace obžalované uvedená v odvolání, která se týká subjektivní stránky jednání, je opakováním argumentů obhajoby, se kterými se soud prvního stupně dostatečně vypořádal. Pro podrobnost a výstižnost odůvodnění rozsudku prvního soudu na č.l. 17-19 lze na uvedené hodnotící závěry odkázat. Lze shrnout, že obžalovaná si musela být vědoma, že při popsaném způsobu zacházení s poškozeným, kdy použila různé mechanismy fyzického útoku vůči čtyřtýdennímu kojenci, mu může způsobit i poranění vedoucí ke smrti. Obžalovaná s poškozeným nezletilým v různých dnech v řádu více minut opakovaně zlostně trásla bez jištění hlavy poškozeného, kousla jej do pravé tváře, tlačila mu jeho hlavu rukou, na níž měla prsteny a dále opakovaně zprudka pokládala poškozeného na dlážděnou podlahu koupelny tak, že se poškozený udeřil zadní stranou hlavy o dlaždici. Při této opakované násilné manipulaci s jednoměsíčním dítětem musela být srozuměna nejen s tím, že mu může způsobit újmu na zdraví, ale i se způsobením smrtelného následku. Argument obžalované, že byla psychicky stresována a psychicky týrána ze strany svého přítele, zcela jím odtržená od osob blízkých pod neustálým strachem z jeho osoby byl přesvědčivě nálezacím soudem vyvrácen, ohledně čehož lze odkázat na podrobné odůvodnění prvního soudu v odst. [číslo]. Lze shrnout, že nebylo prokázáno, že [jméno] [příjmení] se snažil obžalovanou uzurpovat pro sebe a že by se jí snažil izolovat od jejího okolí.

13. Soud prvního stupně jednání obžalované správně právně kvalifikoval jako pokus zločinu vraždy podle § 21 odst. 1 k § 140 odst. 1, 3 písm. c) trestního zákoníku, neboť se dopustila jednání, které bezprostředně směřovala k usmrcení jiného v úmyslu trestný čin spáchat, přičemž k dokonání trestného činu nedošlo, a tohoto jednání se dopustila na dítěti mladším 15 let.

14. Pokud jde o odůvodnění druhu a výměry uloženého trestu, má odvolací soud za to, že soud prvního stupně v odst. [číslo] odůvodnění rozsudku přesvědčivě vysvětlil, jakými úvahami se řídil. Nalézací soud výslovně uvedl, že na osobu obžalované hleděl při ukládání trestu optikou fikce neodsouzení, vzal v potaz částečné doznání obžalované a skutečnost, že čin spáchala z nedostatku životních zkušeností. Tyto skutečnosti soud prvního stupně zohlednil jako okolnosti polehčující. Odvolatelka dále vytýká, že soud nesprávně dvakrát přičetl k tíži obžalované skutečnost, že čin byl spáchán na nezletilém dítěti. K tomuto lze doplnit, že soud prvního stupně tuto přitěžující okolnost uvedl v odůvodnění nesprávně, nicméně tato skutečnost neměla reálný odraz ve výměře uloženého trestu, neboť první soud konstatuje převahu polehčujících okolností na straně obžalované a z tohoto důvodu ukládá trest při dolní hranici trestní sazby, která činí 15 až 20 let odnětí svobody nebo výjimečný trest.

15. V souzené trestní věci nelze použít moderační ustanovení § 58 tr. zákoníku, neboť nebyly zjištěny mimořádné okolnosti případu, anebo výjimečné poměry pachatele. Byť jednání obžalované zůstalo ve stadiu pokusu, bylo provedeno tak, že obžalovaná učinila vše nutné pro dokonání činu a pokusné jednání obžalované má devastující následky na budoucí život nezletilého poškozeného v důsledku závažného poškození mozku.

16. Z výše uvedeného tak neplyne, že obžalované byl uložen trest nepřiměřeně přísný. Nepřiměřeným trestem je totiž trest, který svým druhem a výměrou sice formálně neporušuje ustanovení zákona, ale v konkrétním případě neodpovídá hlediskům rozhodným pro ukládání trestu, tedy zejména povaze a závažnosti trestného činu, osobním a jiným poměrům obžalovaného, možnostem jeho nápravy, včetně okolností polehčujících a přitěžujících, takže je příliš mírný nebo příliš přísný. Mezi uloženým trestem a trestem, který měl být uložen při správném postupu podle citovaných ustanovení vymezujících okolnosti významné pro druh a výměru trestu, musí být výrazný rozdíl, aby odvolací soud mohl zrušit výrok o trestu a uložit nový trest. Pokud soud prvního stupně obžalované uložil trest odnětí svobody v trvání 16 roků, jde o trest zcela zákonný a přiměřený povaze a závažnosti spáchaného trestného činu, poměrům obžalované, jejímu dosavadnímu způsobu života a možnostem její nápravy. Pokud byla obžalovaná pro výkon uloženého trestu odnětí svobody zařazena do věznice s ostrahou, lze takový postup hodnotit jako vhodný, neboť ve věznici s ostrahou budou lepší možnosti k nápravě obžalované, aby po výkonu trestu vedla řádný život.

17. Soud prvního stupně však pochybil, když podle § 228 odst. 1 trestního řádu byla obžalovaná zavázána povinností zaplatit poškozenému [jméno] [příjmení] nemajetkovou újmu v penězích ve výši 11 701 465 Kč. Nemajetkovou újmu nezletilého poškozeného tvoří dle odůvodnění napadeného rozsudku bolestné ve výši 235 465 Kč a ztížení společenského uplatnění ve výši 11 466 000 Kč. Nalézací soud však ve věci uplatněného nároku na bolestné a nároku na ztížení společenského uplatnění neprovedl žádné dokazování.

18. Z již konstantní judikatury, např. Usnesení Nejvyššího soudu z 25. 1. 2017, sp. zn. 6 Tdo 1791/2016 plyne, že nemajetková újma vyvolaná ublížením na zdraví má být odčiněna v penězích plně, případně podle zásad slušnosti, přičemž však zákon nestanoví žádná konkrétní kritéria, která má zvažovat soud rozhodující o náhradě za bolest, ztížení společenského uplatnění či další nemajetkové újmy. Za účelem objektivizace a medicínské klasifikace vytrpěných újem na zdraví byl vypracován systém označovaný jako Metodika Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví (§ 2958 ObčZ), jejíž základní východiska byla publikována pod č. 63/2014 Sb. rozh. obč. Postup v ní popsany má plnit zákonný princip slušnosti (§ [číslo] věta druhá ObčZ) i požadavek legitimního očekávání (§ 13 ObčZ). Z něj vyplývá nutnost vypracovat znalecký posudek znalce z oboru zdravotnictví, odvětví stanovení nemateriální újmy na zdraví, na jehož podkladě lze rozhodnout v adhezním řízení o nároku poškozeného na náhradu nemajetkové újmy způsobené ublížením na zdraví. Důkaz tímto posudkem znalce musí být v trestním řízení proveden v souladu se všemi zákonnými požadavky na něj kladenými.

19. Pro účely stanovení náhrady bolestného a shodně i náhrady za ztížení společenského uplatnění je nezbytné provést důkaz znaleckým posudkem, který stanoví výši jednotlivých náhrad nemajetkové újmy. Vzhledem k tomu, že nalézací soud vyšel pouze z návrhu opatrovníka poškozeného za situace, kdy nebyl vůbec vyhotoven a tedy ani k důkazu proveden znalecký posudek vypracovaný znalcem v oboru zdravotnictví, odvětví odškodňování nemateriálních újem na zdraví, musel odvolací soud postupem podle § 258 odst. 1 písm. f), odst. 2 trestního řádu napadený rozsudek částečně zrušit, a to ve výroku o povinnosti nahradit nemajetkovou újmu poškozenému [jméno] [příjmení]. Podle § 259 odst. 3 trestního řádu odvolací soud znovu rozhodl tak, že poškozený [jméno] [příjmení] byl podle § 229 odst. 1 trestního řádu odkázán se svým nárokem na náhradu nemajetkové újmy na řízení ve věcech občanskoprávních. Lze uzavřít, že Vrchní soud v Praze shledal odvolání obžalované částečně důvodným, a to ohledně nesprávně přiznaného nároku na náhradu nemajetkové újmy poškozenému [jméno] [příjmení] a v této části rozsudek soudu prvního stupně změnil.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku není další řádný opravný prostředek přípustný. Lze však proti němu podat dovolání. Nejvyšší státní zástupce je může podat pro nesprávnost kteréhokoliv výroku, a to ve prospěch i v neprospěch obžalovaného, obžalovaný pro nesprávnost výroku toho rozhodnutí, které se ho bezprostředně dotýká, a to pouze prostřednictvím svého obhájce, jinak se takové podání za dovolání nepovažuje, byť bylo takto označeno. Dovolání se podává u soudu, který ve věci rozhodl v prvním stupni, a to do dvou měsíců od doručení písemného vyhotovení tohoto rozhodnutí. O dovolání rozhoduje Nejvyšší soud České republiky.

Praha 24. března 2021

JUDr. Jiří Lněnička
předsedkyně senátu